

شتر
روزنامه

دوشنبه ۲۹ شهریور ۱۴۰۰ ۱۳ صفر ۱۴۴۳ ۲۰ سپتامبر ۲۰۲۱
سال نوزدهم • شماره ۴۱۰۱ • ۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۵۸ • اذان مغرب ۱۹:۲۲
اذان صبح فردا ۵:۲۷ • طلوع آفتاب ۶:۵۱

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فروا

زمین سبز

سیاست آب ایرانی

دیده‌اند. منابع آبی مشترک افغانستان با ایران نیز از این حواشی به دور نبوده است؛ چراکه کارشناسان معتقدند افغانستانی‌ها هم به دلیل کشت گسترده خشکاش و نیاز روزافزون به آب کشاورزی و در نتیجه، تخصیص ندادن حقایق به بالادست به ایران برخلاف معاهدات بین‌المللی از رودخانه هیرمند، خشکی هامون را رقم زده و باعث ازین‌رفتن کشاورزی در سیستان شده‌اند. ایران به نسبت برخی کشورهای همسایه‌اش عموماً در پایین‌دست منابع آبی قرار گرفته است و این قضیه سبب می‌شود تا در معادلات بین‌المللی و سیاسی موضوع آب برای این کشور در اهمیت بالایی باشد. متخصصان بر این عقیده استوارند که عراق امروز، متحد ایران است، پاکستان دوستی خوبی با کشورمان دارد و از طرفی ایران و ترکیه هم به نسبت به هم نزدیک‌اند. ارمنستان بسته به اختلافاتش با سایر همسایگانش در جست‌وجوی روابط جدی‌تری با ایران بوده و ترکمنستان نیز که در پایین‌دست ایران قرار گرفته، از این قاعده پیروی می‌کند. افغانستان هم به دلیل وجود برخی اختلافات با پاکستان که البته شاید با قدرت‌گرفتن طالبان در منطقه این اختلافات کمتر شود، همواره ترجیح داده تا سطح روابطش با ایران معقول باشد و همه اینها از پتانسیل‌هایی است که باید در پیشبرد دیپلماسی و سیاست آبی کشور در روابط مشترک با سایر همسایگانش لحاظ شود؛ به‌ویژه همسایگان اشاره‌شده که مرز آبی مشترک هم با ایران دارند. براساس برخی نظریه‌ها و منطبق بر برخی شاخص‌ها و مقالاتی که در سال ۲۰۰۷ منتشر شده است، کشورهای با سرانه منابع آب تجدیدپذیر کمتر از هزار مترمکعب در سال در وضعیت کمبود (بحران) آب قرار دارند. براساس این شاخص، دو کشور ایران و پاکستان در وضعیت تنش آبی قرار

رویداد

آن را چنین عنوان کرده: تمامی دانشجویان دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی سراسر کشور و فارغ‌التحصیلاتی که حداکثر یک سال از زمان اتمام تحصیل آنها گذشته باشد، اثر ارسالی باید در قالب داستان، دل‌نوشته یا یادداشت باشد. همچنین موضوع اثر ارسالی در حیطه مسائل دانشجویی آزاد است (به این معنا که درگیری یک بیلبوردها را تأمین کرده است.

فراخوان مسابقه‌داستان‌نویسی «زیست‌دانشجویی»
فراخوان هفتمین دوره جشنواره داستان کوتاه با موضوع «زیست دانشجویی» منتشر شد. این مسابقه از سوی واحد داستان‌نویسی خلاق وابسته به معاونت فرهنگی جهاد دانشگاهی واحد شهید بهشتی برگزار می‌شود. دبیرخانه برگزاری این مسابقه شرایط شرکت در

کارآردین: یا نزدیک‌شدن به پایان دوره شش‌ساله ریاست جمهوری رودریگو دوتزه، بسیاری می‌گویند سارا دختر ۴۳ساله او مهم‌ترین گزینه جانشینی است. سارا بارها گفته برنامه‌ای برای کاندیداشدن ندارد، اما تحلیل‌گران از این بابت تردید دارند. او پیش‌تر جای پدرش را به‌عنوان شهردار شهر «داواتو» گرفته و اکنون نیز شهردار همین شهر است.

ایستا: چند هفته پس از تکمیل خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان، چندین بیلبورد در سراسر پنسیلوانیا با تصویری از جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا، دیده شده که او را به‌عنوان «تروبیست طالبان» به همراه شعار «طالبان را دوباره باعظمت کنیم»، نشان می‌دهد. اسکات واکنر، سناتور سابق ایالت پنسیلوانیا، هزینه نصب این بیلبوردها را تأمین کرده است.

النشوره: یک سال و چند ماه بعد از انفجار وحشتناک بیروت، مأموران امنیتی لبنان یک محموله ۳۰تنی نیرتار آمونومر با کشف و ضبط کردند. نجیب میقاتی در اولین اقدام کاری‌اش به استان البقاع سفر کرد تا از شرایط نگهداری این محموله آگاه شود. مرداد سال گذشته یک محموله دوهزارو ۷۵۰ تنی نیرتار آمونومر در ساحل بیروت منفجر شد.

صبح زود هنوز کاملاً بیدار نشده‌ام که بیامی از یک دوست قدیمی در فضای مجازی می‌رسد. سال‌هاست همدیگر را ندیده‌ایم و از اینکه من را پیدا کرده، خیلی خوشحال است و می‌خواهد احوالی بپرسد؛ اما ادامه می‌دهد:

«در ضمن دارویی برای یکی از بستگان ما نوشتی گیر نیما، به جاش چه دارویی مصرف کنه؟»

می‌گویم: «پریمیدونه، برای لرزش دست استفاده میشه داروی ساده و ارزانه، هیچ جایگزینی نداره، نمی‌دانم چرا ناپاب شده. دو دارو به اسم مایزولین و لیسکانتین هم در اصل همون پریمیدون هستند، اگر گیر آوردن به شکل شربت یا قرص با همون میلی‌گرم محاسبه کنن بخورن؛ ولی اونها هم از مدت‌ها پیش‌تر گیر نیما.»

سر صبحانه اهل منزل با همان لحن محبت‌آمیز و

بابک زمانی

نورولوژیست

ملایم همشگی می‌فرمایند: «برای پدر دوستم به قرص نوشتی گیر نیما! الان تلفنش را می‌گیرم میدم دست بگو چی بخوره؟».

فعلاً جز «چشم» چیزی نمی‌شود گفت. در مکالمه تلفنی همان مطالب را البته خیلی مؤدبانه‌تر تکرار می‌کنم.

در راه بیمارستان در اتومبیل شماره‌های که روی موبایل می‌افتد، از یکی از مقامات سابق است و چون نمی‌توانم پاسخ بدهم، نامه اداری و مؤدبانه به صورت پیام می‌رسد که دارویی برای همکاری‌شان نوشته‌ام گیر نمی‌آید. می‌خواستند به دکتر دیگری مراجعه کنند. ایشان لطف کردند و از بیمار خواستند یک بار دیگر بنده را بیازمایند؛ بلکه دارویی که پیدا شود بنویسم!

در مطب در حال ویزیت هستم. تا آن ساعت کلی پاسخ پریمیدونی داده‌ام که ناگهان صدای سرولکه‌زدن با منشی از دیوارهای کاغذی عبور کرده و گوش‌آزار می‌شود.

«ویزیت گرفته یک دارویی نوشته‌ی یک دونه‌اش در شهر گیر نیما، ما رو گیر آوردین؟ این‌همه دارو توی داروخانه‌ها حالا یکی دیگه می‌نوشتی چند بار باید بیایم

تحلیل

دو دهه فارسی‌ستیزی آمریکا در افغانستان

خودشان با پشتون‌ها هم‌دین هستند اما گویا این اشتراک زبانی و فرهنگی بر سایر اشتراکات دیگر در افغانستان برتری دارد و همین برتری و کفه سنگین هم موجب شده تا آمریکا در زمان حضور خودش در افغانستان در برابر آن ایستادگی کند. از ابتدایی‌ترین تحولات در زمان حضور آمریکایی‌ها در افغانستان تاکنون می‌توان این دشمنی را دید. برای مثال بعد از ترور احمدشاه مسعود وقتی که نیروهای شمال همراه با فرماندهان‌شان به‌عنوان تنها نیروی منسجم، آموزش‌دیده و باسابقه وارد کابل شدند، بلافاصله توسط آمریکایی‌ها منحل شدند. درواقع دخترهای بالای ۱۸ سال فقط بخشی از شگفتی‌های این چند روز است. در این میان همچنان این سؤال برای بسیاری پیش آمده که طالبان چطور یکبارہ در افغانستان صاحب قدرت شده است. این پشتون‌های سلاح‌به‌دست از کجا چنین آسان بر افغانستان مسلط شده‌اند. پیش‌ازاین بارها درباره دلایل این رویداد حرف زده بودیم. اینجا بد نیست آن را از منظر حذف قومیتی به مسئله نگاه کنیم؛ از حضور دودهمای پشتون‌ها در افغانستان و تلاش برای تسلط بر این کشور. یکی از نقاط محوری و مؤثر در تحولات افغانستان و قدرت‌گرفتن طالبان خصومت تاریخی ایران و آمریکا‌ست. آمریکایی‌ها در زمان تسلط‌شان بر افغانستان به نوعی انتقام این خصومت را با دشمنی با تمامی مظاهر ایرانی که در رأس آنها زبان فارسی است، گرفتند. تصور آنها بر این است که افغانستان فارسی‌زبان به‌رحال تحت تأثیر و نفوذ فرهنگی و احتمالاً سیاسی ایران قرار می‌گیرد. هرچند فارسی‌زبان‌های افغانستان در درون کشور

فریدون مجلسی

حالا دیگر طالبان در افغانستان مستقر شده و هرروز با احکام و دستورات جدیدش دنیا را متعجب می‌کند. آغاز سال تحصیلی بدون حضور دخترها، تغییر وزارت زسان به وزارت امر به معروف و نهی از منکر و دستور رئیس‌الوزاری دولت امارات اسلامی مبنی بر ازدواج دخترهای بالای ۱۸ سال فقط بخشی از شگفتی‌های این چند روز است. در این میان همچنان این سؤال برای بسیاری پیش آمده که طالبان چطور یکبارہ در افغانستان صاحب قدرت شده است. این پشتون‌های سلاح‌به‌دست از کجا چنین آسان بر افغانستان مسلط شده‌اند. پیش‌ازاین بارها درباره دلایل این رویداد حرف زده بودیم. اینجا بد نیست آن را از منظر حذف قومیتی به مسئله نگاه کنیم؛ از حضور دودهمای پشتون‌ها در افغانستان و تلاش برای تسلط بر این کشور. یکی از نقاط محوری و مؤثر در تحولات افغانستان و قدرت‌گرفتن طالبان خصومت تاریخی ایران و آمریکا‌ست. آمریکایی‌ها در زمان تسلط‌شان بر افغانستان به نوعی انتقام این خصومت را با دشمنی با تمامی مظاهر ایرانی که در رأس آنها زبان فارسی است، گرفتند. تصور آنها بر این است که افغانستان فارسی‌زبان به‌رحال تحت تأثیر و نفوذ فرهنگی و احتمالاً سیاسی ایران قرار می‌گیرد. هرچند فارسی‌زبان‌های افغانستان در درون کشور

خبر

ایرانی‌ها روزی ۱۶ دقیقه و ۳۲ ثانیه مطالعه می‌کنند

سرانه مطالعه افراد ۱۵ساله و بیشتر باسواد در ماه به طور متوسط هشت ساعت و ۱۸ دقیقه برآورد شد که به عبارت دیگر ۱۶ دقیقه و ۳۶ ثانیه در روز بوده است. از این مقدار شش ساعت و ۳۲ دقیقه سرانه مطالعه افراد غیردرسی، یک ساعت و ۲۳ دقیقه سرانه مطالعه روزنامه و ۲۳ دقیقه سرانه مطالعه نشریات بوده است. به طور کلی ۶۲/۹ درصد افراد باسواد ۱۵ساله و بیشتر در سال ۱۳۹۹ یک نوع مطالعه غیردرسی اعم از کتاب غیردرسی، روزنامه یا نشریه داشته‌اند. ۵۴/۵ درصد از افراد باسواد ۱۵ساله و بیشتر، در یک سال قبل از آمارگیری، مطالعه کتاب غیردرسی اعم از چایی یا الکترونیکی داشته‌اند. ۲۲/۴ درصد از افراد باسواد ۱۵ساله و بیشتر، در ماه قبل از آمارگیری، روزنامه اعم از چایی یا الکترونیکی مطالعه کرده‌اند. ۸/۹ درصد از افراد باسواد ۱۵ساله و بیشتر، در ماه قبل از آمارگیری،

سرانه مطالعه ایرانی‌های ۱۵ساله و بیشتر در روز حدود ۱۶ دقیقه و ۳۲ ثانیه است. طرح آمارگیری از فرهنگ رفتاری خانوار از طرح‌های آماري جديد مرکز آمار ایران است که با هدف شناخت فعالیت‌ها و رفتارهای فرهنگی خانوارها و استفاده از آن برای برنامه‌ریزی‌های فرهنگی کشور طراحی شده است. این آمارگیری در سال ۱۳۹۹، برای افراد ۱۵ساله و بیشتر به گونه‌ای طراحی شده است که نتایج به تفکیک تمام استان‌ها قابل ارائه است. در این آمارگیری به ۴۳هزارو ۷۰۰ خانوار شهری و ۱۸هزارو ۸۶۰ خانوار روستایی و در کل به ۶۲هزارو ۵۶۰ خانوار مراجعه شده و اطلاعات مرتبط با حوزه کتاب و نشریات، موسیقی، شبکه‌های اجتماعی، فعالیت‌های ورزشی، تغذیه، سرمایه اجتماعی و... افراد ۱۵ساله و بیشتر اخذ شده است. طبق این گزارش مرکز آمار ایران، در سال ۱۳۹۹

اتفاق

دوپیچه‌وله: آتالنا بروک از حزب سبزها در کنار آرمن لاشت و اولاف شولتس، یکی از سه نامزد اصلی پست صدراعظمی آلمان است. بروک نخستین نامزد صدراعظمی در تاریخ سبزها و جوان‌ترین نامزد این مقام در تاریخ آلمان فدرال است. بروک از ۲۴سالگی عضو حزب بوده و در ۳۰سالگی رئیس فراکسیون سیاست خارجی در پارلمان اروپا شده است.

هالیوودریورتر: فیلم‌برداری «قاتلان ماه کامل»، جدیدترین ساخته مارتین اسکورسزیری پس از یک دوره طولانی هفت‌ماهه در اوکلاهاما به پایان رسید. این فیلم بر اساس کتاب پرفروش و غیرداستانی نوشته «دیوید گرن» ساخته شده و داستان آن درباره مجموعه قتل‌هایی است که در دهه ۱۹۲۰ میلادی در اوکلاهاما روی می‌دهد. دی‌کاپریو و دنیزو در این فیلم بازی می‌کنند.

نشنال: مجسمه‌ای با هدف تجلیل از خالق ناشناس رزمراز «بیت‌کوین»، در مجارستان رونمایی شد. این مجسمه در نزدیکی رود «دانوب» واقع در بوداپست و بر روی سکویی سنگی قرار داده شده است؛ روی آن نیز عنوان «ساتوشی ناکاموتو»، نام مستعاری که برای خالق رموز رزمراز «بیت‌کوین» در نظر گرفته شده، حکاکی شده، ولی صورت آن ناشناس است.

النشوره: یک سال و چند ماه بعد از انفجار وحشتناک بیروت، مأموران امنیتی لبنان یک محموله ۳۰تنی نیرتار آمونومر با کشف و ضبط کردند. نجیب میقاتی در اولین اقدام کاری‌اش به استان البقاع سفر کرد تا از شرایط نگهداری این محموله آگاه شود. مرداد سال گذشته یک محموله دوهزارو ۷۵۰ تنی نیرتار آمونومر در ساحل بیروت منفجر شد.

ایستا: چند هفته پس از تکمیل خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان، چندین بیلبورد در سراسر پنسیلوانیا با تصویری از جو بایدن، رئیس‌جمهوری آمریکا، دیده شده که او را به‌عنوان «تروبیست طالبان» به همراه شعار «طالبان را دوباره باعظمت کنیم»، نشان می‌دهد. اسکات واکنر، سناتور سابق ایالت پنسیلوانیا، هزینه نصب این بیلبوردها را تأمین کرده است.

کارآردین: یا نزدیک‌شدن به پایان دوره شش‌ساله ریاست جمهوری رودریگو دوتزه، بسیاری می‌گویند سارا دختر ۴۳ساله او مهم‌ترین گزینه جانشینی است. سارا بارها گفته برنامه‌ای برای کاندیداشدن ندارد، اما تحلیل‌گران از این بابت تردید دارند. او پیش‌تر جای پدرش را به‌عنوان شهردار شهر «داواتو» گرفته و اکنون نیز شهردار همین شهر است.

آکادمی

پریمیدون

و بریم ویزیت بدیم تا داروی درست‌ودرمان برامون بنویسه».

درحالی‌که لرزش زیادی در تمام بدنم احساس می‌کنم از اتساق ویزیت بیرون می‌روم. قضیه با معذرت‌خواهی و پس‌دادن ویزیت و تعارف برای جبران زحمات رفت‌وآمد ایشان که با بزرگواری قبول نمی‌کنند، ختم به خیر می‌شود. البته با یک «واقعا که...» و یک نگاه چپ‌چپ که قبل از بسته‌شدن پرسروصدای در به ما -بنده و منشی- می‌اندازند. راستی کارشناسان و مسئولان محترم دارویی کشور حتی یک روز دور شهر برای یک داروی ساده مثل پریمیدون که تنها یک نمونه است و موارد متعدد دارد کشته‌اند؟ آیا می‌دانند اگر تنها یک روز زندگی‌شان آلوده به پاسخ‌گویی برای پریمیدون بشود، یعنی چه؟

قدر مسلم آنکه ناپاب‌شدن یک داروی قدیمی بسیار ارزان که لرزش‌عه زیاد از مردم به دلیل بیماری‌ای را که تا ۱۰ درصد مردم به آن مبتلا هستند، متوقف می‌کند و قطع ناگهانی‌اش خطراتی مثل تشنج دارد، اتفاقی است که نباید بیفتد و هیچ توجیهی جز عذرخواهی ندارد. آیا کسی تاکنون مسئولیت آن را پذیرفته؟